

Cap d'any, Roma gelada

JOAN FRANCESC MIRA

Fins que, per raons misterioses dels satèl·lits o de les antenes no la vaig poder veure més, m'agradava seguir per la RAI la nit de Cap d'Any, sobretot l'aparició del president Carlo Azeglio Ciampi a la plaça del Quirinale, i per raons molt personals m'emocionava –com m'emociona encara– escoltar com cantaven l'himne de Mameli, aquell que comença “*Fratelli d'Italia, l'Italia s'è desta, /Dell'elmo di Scipio s'è cinta la testa*”. I aquests dies de primers de gener del 2017, de tan gran fred a Itàlia (no sé si durarà quan vostès llegiran aquest paper, passada més d'una setmana del dia que l'escric), recorde vivament un Cap d'Any a la ciutat de Roma, insòlita-ment blanca i glaçada, com ara mateix. De les nits de Cap d'Any viscudes al llarg de moltes dècades, puc recordar-ne poques de singulars o especials. Com ara una nit passejant per San Antonio, Texas, mentre una banda d'energúmens vestits de bisbe amb mitra i capa magna tocaven rock silvestre i el personal bevia cervesa i vomitava davant de l'històric El Álamo, i jo l'endemà de matí caminava pels carrers de Houston rigorosament deserts, fantasmals, sense una ànima viva, ni una sola. Una altra a Londres fent no sé què, segurament res d'interessant. Una embarcat en un vaixell fluvial remuntant el Nil, contemplant les estrelles i bevent copetes de licor cafè que aportaven uns companys de viatge alcoians. Només una vegada em van dur, a València, a un local nocturn, de nom Mozart potser, un sacrilegi, on feien la gran festa que sol fer-se, i l'alenada, rebuf o bafarada de soroll, gentada, confetti, serpenti-

na, música i vapor d'alcohols va ser tan gran, que a penes passada la porta vaig dir bona nit i bon any a les amables senyores que m'acompanyaven i me'n vaig anar discretament a casa. De manera que, ja veuen vostès, d'aquests nits que universalment se suposa que han de ser de disbauxa, nits de carrer i de gresca, de campanades, barrets ridículs, castells de foc i tot això, només en recorde singularment unes poques: la resta, han estat nits prosaiques i domèstiques. “Colguen les gents ab alegria festes”, escrivia Ausiàs Marc, que jo em quedaré confortablement a casa. Però enguany, la Roma glaçada, les imatges de les fonts bellíssimes cobertes de gel i amb l'aigua convertida en estalactites i regalims blancs, m'han tornat a la memòria una nit memorable de fa més de vint anys.

S'cabava s'obrir la nova Escuela Española de Historia y Arqueología, molt prop del Panteó, però la residència per als investigadors o becaris encara no s'havia inaugurat, i el director Javier Arce, amic meu dels temps de Princeton, em

va deixar la clau per si m'hi volia instal·lar uns pocs dies. De manera que la vespra de Cap d'Any, la meua dona i jo vam entrar en la casa desolada i freda, amb tot l'aire glacial d'espai deshabitat. Ben passada l'hora de sopar, vam eixir al carrer buscant algun establiment obert, però aquells carrers i places tan estimats eren deserts, els termòmetres marcaven sota zero, i davant de la Fontana di Trevi, mig congelada, vam comprar una gran paperina de castanyes torrades a una pobre dona solitària. Vam entrar al Panteó, i vam seguir uns minuts una missa nocturna, amb els fidels (estranyament i admirablement nombrosos) abrigats i a peu dret sota l'aire glacial que queia pel gran forat de la cúpula. A la Piazza Navona tots els cafès i restaurants eren tancats, sopar de calent o fer simplement un mos semblava empresa impossible, i vam alimentar una mica l'esperit seguint els cants d'una altra missa de mitjanit a Santa Agnese in Agone, a la plaça mateixa, plena també de fidels abrigats: almenys reconfortava. Tornant cap a la “nostra” casa solitària i freda de la Via di Torre Argentina, en una replaceta vam veure un restaurant amb llum a dins però tancat, potser ple o reservat per al sopar i la festa, però jo, amb un darrer bri d'esperança, em vaig acostar per mirar atentament de prop. I mentre mirava, em va passar quasi tocant l'orella una botella buida de xampany o de *spumante* barat, botella de cul gros, que si en comptes d'estavellar-se als meus peus s'haguera estavellat sobre el meu crani, probablement m'hauria privat per sempre més d'escriure, llegir, recordar o viure. Vaig alçar el cap, al cinquè pis hi havia una finestra oberta, i és ben conegut que a Itàlia, entre altres tradicions delicioses, hi ha la de llançar per la finestra andròmines inservibles o velles en punt de la mitjanit de Cap d'Any. Vam acabar la festa a l'Escuela Española deserta, mirant una mica la tele enrotllats amb flassades i compartint l'última mitja dotzena de castanyes, ja fredes. Però, almenys, jo era viu.

«VAM ENTRAR AL PANTEÓ, I VAM SEGUIR UNS MINUTS UNA MISSA NOCTURNA, AMB ELS FIDELS (ESTRANYAMENT I ADMIRABLEMENT NOMBROSOS) ABRIGATS I A PEU DRET SOTA L'AIRE GLACIAL QUE QUEIA PEL GRAN FORAT DE LA CÚPULA»